REDACTIUNEA,
Administratiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAȚIUNE în Brașov și la următórele Birourĭ de anunciurĭ:
In Viena: M. Dukes Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lesner, Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelik's Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXIII.

„GAZETA“ iese în fiăcare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de *Dumineca* 2 *fl.* pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de *Dumineca* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 117. Brașov, Vinerĭ 26 Maiŭ (8 Iunie). 1900.

Un nou partid în Ardeal.

Dumineca și Lunia trecută s'a ținut aicĭ în Brașov o întrunire, care merită a fi remarcată. In ḑilele acestea și-au ținut adecă social-democrații prima lor conferență pe pămêntul Ardealului cu scop de a organisa „partidul social-democraților din Transilvania.“

Este fórte caracteristic pentru stările dela noi, că, pe când Românilor li-se interḑice orĭ-ce adunare pe caracter politic și cu tendință de organisare politică, social-democrații se bucură de tótă libertatea de întrunire, de mișcare și de organisare și li-se dă astfel putința de a lucra în direcțiunea realisării nisuințelor lor.

Astfel în vreme-ce partidul național român este legat și ferecat prin cunoscutele ordonanțe ministeriale ilegale, s'a putut înființa și s'a putut pune basa organisațiunei unui partid social-democratic în Transilvania. Și acésta cu tóte că în sinul partidului român nu s'a petrecut nicĭ-odată nimic, ce l'ar fi putut aduce de fapt în conflict cu legile, séu cu ordinea publică, pe când de altă parte se scie ce a avut sĕ tragă guvernul unguresc nu tocmai de mult în urma agitațiunei social-democrate din Ungaria, care l'a constrîns a lua mĕsurĭ esceptionale, ale căror urme se resimt până în ḑiua de astădĭ.

Care póte fi dér causa, că unei organisațiunĭ, ce este de fapt considerată de guvern, ca periculósă în scopurile ei finale, ba declarată chiar ca nepatriotică, i-se dă deplinul scut al legilor, ér Românilor, carĭ sunt atât de numeroșĭ și o parte insemnată constitutivă a poporațiunei statului, li-se denégă acest scut? Ce-i drept, avut'am parte și noi, și avem încă și aḑĭ cu prisosință de mĕsurĭ esceptionale luate în contra nóstră, încă dela începutul erei dualiste. Acésta n'a împiedecat multă vreme, ca sĕ ni-se recunóscă și nouĕ dreptul de a-ne organisa în partid. De ce însĕ de odată acea nedreptate și neegalitate în tractare, prin care unui popor întreg de peste trei milióne de suflete i-se detrage cu totul scutul legilor?

Nu este greu a-ne esplica acésta, décă vom avé în vedere, că organisația combătută la Românĭ cu atâta vehemență și violență este de caracter național, pe când, de esemplu, organisația social-democrației este de caracter cosmopolit.

Șovinismul național maghiar nu se póte împăca cu ideia de a tolera lângă sine și ființa națională a popórelor conlocuitóre. Cu nisuințele cosmopolite ale social-democrației însĕ, care combate din principiu naționalismul și tinde numai la îmbunătățirea ordinei sociale, șoviniștii maghiarĭ sunt mai toleranțĭ, fiind-că își ḑic: de-ocamdată, și pentru multă vreme, nisuințele social-democrației nu ne amenință direct interesele, deși ele se îndréptă și contra esclusivismului nostru național, ér ideile cosmopolite, ce le propagă în sînul proletariatului, pot veni numai în ajutor politicei nóstre de nivelare și contopire, mai ales în orașe, unde avem deja probe, că proletariatul lucrătorilor dă contingentul cel mai mare pentru maghiarisarea lor, ér principiile socialiste nu împedecă de loc acest proces.

Printr'asta am caracterisat în mare parte spiritul mișcării social-democratice, ce s'a inițiat acuma și în Ardeal și încă din orașul nostru. La conferența amintită, unii vorbitorĭ au arătat, că ideile socialiste încep sĕ străbată și în poporul sĕcuesc, dér că elementul român numai în fórte neînsemnată mĕsură s'a alăturat până acuma la partidul social-democratic. Ei au adaus, că în viitor se va inaugura o intensivă agitațiune pentru a câștiga aderențĭ și între Românĭ. In scopul acesta conferența socialistă a decis a scóte aicĭ în Brașov o fóie social-democratică română, ce va apăré odată pe lună.

Că Românii dela noi se arată fórte indiferențĭ față cu mișcarea socialistă, au dovedit'o și întrunirea de Dumineca și Lunĭ. Dér cine scie, décă, durând mai departe asuprirea de astăḑĭ, agitațiunea socialistă nu va reuși a străbate și între Românĭ? Și ce cred cei dela guvernul unguresc, că óre într'un asemenea cas șovinismul național maghiar ar puté sĕ dórmă mai liniștit, decât aḑĭ, când persecută pe tóte cărările naționalismul românesc?

Ațîțărĭ șoviniste contra Românilor.

Mai acum trei lunĭ șoviniștii din Sĕcuime și patronii dela „Egyetértés“ se înfuriaseră amar, din causă, că Românii convocaseră la Sepși-Sângeorgiu o adunare pentru reconstituirea despărțĕmêntului din Treiscaune al Asociațiunei.

Ei își luară pretext mai ales din împrejurarea, că adunarea fusese conchiămată pe ḑiua de 15 Martie a lor, ca sĕ strige și sĕ țipe în contra ei. Au și reeșit, ca primarul sĕ nu permită ținerea ei în aceea ḑi, pretextând și el una și alta.

Ca sĕ dea întregei afacerĭ aparența unei lupte de apĕrare a maghiarismului în contra pretinselor uneltirĭ ale Valahilor dela Brașov, carĭ umblă sĕ țină adunărĭ culturale pe la Sângeorgiu, șoviniștii sécui puseră la cale o declarația a câtor-va ignoranțĭ inconscii séu chiar renegațĭ dela Șepși-Sângeorgiu, carĭ ḑiceau între altele, că deși sunt greco-orientalĭ, ei altă limbă afară de cea maghiară nu pricep și nu vor sĕ fiă membri societății culturale române.

Era invederat, că aveam de a face aicĭ cu o intrigă și o diatribă șovinistă, care ţintesce a zădărnici înființarea unui despărțĕmênt al Asociațiunei pentru Românii din Treiscaune.

Acum, precum scim, adunarea, ce fusese amânată din causele amintite, e de nou conchiămată pe a treia ḑi de Rosalii la Covasna. Indată ce au aflat de acésta impertinenții și pintenații dela „Egyetértés“ ațîță din nou, recapitulând tóte insinuările îndrăsnețe de mai înainte și esclamând: „Va fi bine a se face o energică oposițiă acestei adunărĭ!“

Nu cumva vor sĕ încripeze vre o nouă declarațiă a câtorva „Maghiarĭ gr. or.“, cum îi numesc, ca sĕ arate, că lor nu le trebue adunare românéscă. Ne-am rĕmașĭ însĕ, că și cei 8 subscrișĭ în declarația de acum trei lunĭ nu sciu nicĭ unul, séu cel mult numai unul din ei, care i-a sedus, că ei au subscris un fel de lăpĕdare de nația lor.

Dér nu-i vorba aicĭ de câțĭ-va renegațĭ, ci de acei locuitorĭ din Sĕcuime, carĭ sunt Românĭ și vor sĕ rĕmână în veci Românĭ și pe carĭ Asociațiunea, pe basa statutelor ei revidate și de guvernul unguresc aprobate, este datóre a-i trage în cercul activității sale culturale.

In lupta nóstră pentru cultură nu vom cere nicĭ permisiune, nicĭ sfat dela perciunații pressei șoviniste maghiare, nu ne vom turbura de loc de ceea-ce gândesc pretinșii „ómenĭ cei mai dintâi“ dela Sângeorgiu, (adecă cei cu declarația), ci vom lucra noi de noi, după mintea nóstră sănĕtósă și după chibsuința nóstră, și nu ne vom lăsa sĕ fim terorisațĭ prin nisce apucăturĭ atât de miserabile ale adversarilor culturei nóstre.

„Civilisatorii“ Orientului.

Multe s'au scris și s'au ḑis despre lipsa de disciplină și educațiă a societății, care populézā Budapesta cea cu „renume european“, dér pare-ni-se, că adevĕrurĭ atât de crude n'a spus nimenĭ dintre șoviniștĭ, ca „Pesti Naplo“ dela 6 Iunie. Indemn i-a dat nenorocirea din Zugliget întêmplată la 4 Iunie și despre care am dat erĭ o scurtă notiță.

Massa de popor, care aștepta cu neastêmpĕr sĕ urce trenul, n'avea nicĭ o causă de a-șĭ pierde răbdarea — ḑice numita fóiă. Tótă ḑiua și-a petrecut și cel mult a beut peste mĕsură; n'avea causă de emoțiune și întrebarea era numai, ca sĕ ocupe cu 10 minute mai curênd orĭ mai târḑiu loc în cupeu. Dér totușĭ a asediat trenul și l'au

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“.

Din viața Regelui Carol.

(Introducere la „Reminiscences of King of Roumania“, de Sidney Whitman).

— Urmare. —

Nu este în deobște cunoscut, dér e adevĕrat cu tóte aceste, că Regele României este, prin nascere, pe jumĕtate frances. Buna sa, din partea tatălui sĕu, era o princesă Murat, și buna sa din partea mumei, despre care am vorbit, a fost o francesă, bine cunoscută în istoriă, Stefania Beauharnais, fiica adoptivă a lui Napoleon I, devenită, prin căsĕtoriă, Stefania de Baden.

De obiceiŭ, acestui amestec de sânge la strămoșii sĕi se atribue multe din însușirile deosebite ale Regelui. Infățișarea persónei sale, mai ales profilul sĕu atât de regulat, amintesce fisionomia vechei nobilimĭ francese. Chiar figura sa fină, simetrică și blândă este mai mult francesă, Beauharnais, decât germană, Hohenzollern. Inlesnirea cu care e înzestrat pentru a rĕspunde iute și nimerit, *l'esprit du moment*, cum se numesce atât de bine, este de sigur o însușire francesă; și póte că nu mai puțin tot frances este și temperamentul sĕu sanguin, care i-a fost de atât de mare ajutor în viéță, și l'a făcut în stare ca sĕ nu-șĭ piardă cumpĕtul și bărbăția în mijlocul greutăților celor mai marĭ, mai ales, sunt anĭ de atuncĭ când supușii sĕi nu-l cunosceau și nu-l prețuiau ca acum. O putință de muncă estraordinară și o desĕvîrșită nepăsare pentru distracțiunile materiale, orĭ-care ar fi, l'au făcut sĕ fiă ceea ce probabil, că posteritatea va judeca, că Regele Carol a fost mai mult ca în orĭ-ce alta: *un bărbat politic.* Și biruințele sale ca bărbat politic sunt dintre cele mai însemnate. Deși educațiunea sa din tinerețe ca și inclinațiunile sale la început, au fost aprópe numai acele ale militarului prusian, i-au lipsit chiar studiul dreptului și al administrațiunei birocratice, care se socotesc, de obiceiŭ, a fi temelia trebuitóre a unei cariere politice.

Regele Carol nu are nicĭ grăunte de visărĭ germane și nicĭ câtușĭ de puțin rĕutate și asprime. El nu are nicĭ mlădierea ferului, ci mai curênd, ceva din elasticitatea unui bun arc de oțel, care deși va fi simțitor la orĭ-ce schimbare a atmosferei și se va mlădia după vreme, totușĭ din nou se întinde drept. Astfel este Regele Carol ca bărbat politic, — pentru a puté ca sĕ nu fiă stăpânit, nicĭ preocupat de nicĭ un fel de înrîurirĭ, moderațiunea cumpetată a unei judecățĭ neatêrnate, în fapt, nu l'a părăsit nicĭ-odată. Și, mulțumită unui caracter fericit, a putut el sĕ privéscă oposițiunea — chiar dușmănia cea mai vie, — fără ca sĕ simtă efectele lor în felul cum le simt obicĭnuit mijlocia ómenilor.

El a trebuit sĕ încépă prin a dobândi arta grea de a sci, cum sĕ iei pe cine-va, și acésta, cum o recunósce însușĭ regele, a dobândit'o numai treptat și cu încetul. Insĕ el avea disposițiunĭ firescĭ pentru misiunea de cormaister, *diriguitor.* Prin natura sa el este un realist practic, a cărui sete de fapte, *faits politiques*, întrece orĭ-ce alte interese. Astfel el repede se folosesce de orĭ-ce esperiență, și acésta unită cu neatîrnarea de judecată, ce a avut'o orĭ când, a făcut din el un oportunist, ale cărui acțiunĭ la timpul nimerit sunt tot-déuna spre binele țĕrii sale. Când are a se ocupa de vre-o cestiune politică, el caută sĕ fiă la început cu spiritul liber ca și Gladstone, adecă sĕ nu aibă o părere proprie. El ascultă pe toțĭ, își făuresce astfel părerea sa și tot déuna sfîrșesce prin a înrîuri și convinge pe ceilalțĭ.

El, chiar în mod indirect, contribue la alcătuirea opiniunei publice, convorbind cu fórte multă lume. Căcĭ în România nu esistă favoritism de clasă, întrucât privesce putința de a-se apropia de Suveran. Orĭ-cine póte fi presentat la Curte și în orĭ-ce Dumineca după améḑĭ orĭ-cine e liber sĕ mérgă sĕ vadă pe Rege, chiar fără formalitatea unei scrisorĭ de audiență, care sĕ-i hotărască o oră.*) Favoritism

*) Se înțelege, că aicĭ, ca și în celelalte lo

pus în mişcare, fără aşĭ bate capul cu siguranţa personală.

Dér se întêmplă altele şi mai cu córne. La seratele curţii nu se adună ómenĭ de rênd. Insĕ merită totuşĭ a privi scenele, ce se petrec la seratele de curte din Budapesta. Domnĭ cu magyarce, cu săbii, strălucind în aur şi pietri scumpe stau césurĭ întregĭ la uşa buffetului, ca sĕ între cei dintâiŭ. „După-ce au întrat, urméză adevĕratele scene. Toţĭ sunt domnĭ, capabilĭ de duel, cărora şampania şi zabaricalele fine li sunt lucrurĭ de tóte qilele, dér totuşĭ se află între ei de aceia, carĭ se compromit şi cu apucăturĭ cocişescĭ blaméză renumele societăţii budapestane“.

Casurĭ identice — continuă „P. N.“ — se dau pe întrégа scară a societăţii. Budapestanul e acelaşĭ pe tren şi în teatru, pe galeriile camerei, séu la postă, la plimbare, séu la lucru. Totdéuna e aplecat a ignora pe alţii, dér mai ales ignoréză legea şi ordinea. Décă unde-va se adună o cétă, budapestanul nu aştéptă sĕ-i vină rêndul: prin forţă séu umilire, prin terorism séu protecţiă caută a păcăli pe ceilalţĭ, carĭ au acelaşĭ drept ca şi el. Dueléză, îşĭ ofenséză amicii şi se opune autorităţilor, numai ca sĕ ajungă mai grabnic la scop. Cu pericolul vieţii se urcă séu sare din cupeul trenului electric, sgomotos întră în orĭ-ce local public şi înjură tótă lumea şi pe toţĭ sfinţii...

„Multe de tóte trebuesc, ca educaţia unui popor sĕ pótă fi măcar aproximativ numită de încheiată. In Budapesta lipsesce acest element. De aicĭ vine, că oraşul nu se bucură de o circulaţiă de strĕinĭ mai mare... Turistul îşĭ îmbogăţesce de obiceiŭ esperienţele cu casurĭ fórte neplăcute în Budapesta... Este în fisionomia oraşului o mică parte din Europa, apoi din America, dér lângă acestea o mare parte din *Africa*. Pe séma acestei părţĭ se afişéză prin vagónele de tren acele table de oprelişte, cărora nu li-se află păreche in nicĭ o parte a continentului european. Educaţia poporaţiunei Budapestei, cu tóte şcólele ce le are, este o problemă a viitorului. O bună parte a educaţiei este esemplul. Clasa nóstră mai fruntaşă însĕ nu prea contribue cu esemple, pentru ca poporul budapestan sĕ se desbare de acele atrocităţĭ, pe carĭ le esperiăm cu durere şi cu mai multă ruşine la tóte ocasiunile“.

Minunat! Şi totuşĭ mai pretind dumnialor, că 's civilisatorii Orientului?

Insultarea crucii.

Cestiunea insultărei crucii, sĕvîrşită la Budapesta, continuă de-a preocupa şi aqĭ pressa jidano-maghiară, care puiéză fel şi fel de născocirĭ şi pretexte pentru a ocroti pe Jidanĭ contra suspiţiunilor. De altă parte poliţia îşĭ continuă cercetările şi se speră din partea unora, că peste câte-va qile va fi cunoscut resultatul şi se va sci, cine au fost făptuitorii; sunt însĕ mulţĭ şi de aceia, carĭ nu pot admite, ca lucrul sĕ nu se facă uitat, mai ales decum-va dovedĭ nerĕsturnabile s'ar găsi în defavorul Jidanilor.

Scim, că între apucăturile însuşite de pressa jidano-maghiară este şi aceea, de-a suspiţiona pe „Valahĭ“, séu pe celelalte naţiunĭ nemaghiare, voind a face lumea unguréscă sĕ crédă, că din partea acestora a fost pus la cale scandalul cu scop de-a demonstra în contra Maghiarilor. Faţă cu acéstă suspiţiune, organul „partidei poporale“ catolice spune, că a primit dela un student din sînul naţionalităţilor o scrisóre, în care protestéză cu multă energiă în contra apucăturei din cestiune. Intre altele „Alkotmány“ citéză din scrisórea studentului nemaghiar următórele cuvinte:

„Perdarea nenorocitei nóstre patrie constă în aceea, că cercurile competente ajung atât de târdiu a cunósce, în ce mod îngrozitor începe spiritul jidovesc sĕ infecteze poporul maghiar, cel mai iubit înaintea lor (adecă a cercurilor competente), carĭ urmând direcţiunei scălciate a politicei de aqĭ, *pune interesul jidovesc mai pe sus* de fericirea naţionalităţilor, măcar că acestea tocmai aşa au vĕrsat sânge pentru patria mileнară, ca şi Maghiarii...

„Şi după ce acest fapt mai nou al agresiunii jidovescĭ este fapt, totuşĭ nu încetéză de a-se provoca la naţionalităţĭ şi de a-le acusa pe ele, pe când şi d-l Timon scie bine, că acusaţiunea lui nu póte avé basă, însĕ pe Jidan trebue sĕ-l apere în vre-un chip, şi fiind-că altfel nu se póte, acolo sunt naţionalităţile, în çârca cărora în astfel de situaţiunĭ strîmtorate se pot arunca orĭ-ce învinuirĭ. Serviciul acesta l'a făcut d-l Timon jidovismului în casul de faţă, ale căruia tălmăcirĭ atât de mult se grăbesc tóte foile „liberale“ sĕ le publice. Ei, dér sĕ aşteptăm resultatul cercetărilor şi atuncĭ vom vedé, ce fel de demonstraţiă de-a naţionalităţilor a fost acésta. Se va vedé, că acea faptă, prin care în locul crucilor doborîte s'au pus simbolurĭ jidovescĭ, este o faptă *jidovéscă*“.

In fine mai amintim, că la adresa qiarului „Alkotmany“, precum şi a tinerimei universitare, care a protestat contra insultărei crucei, sosesc în continuu felicitărĭ şi scriscrĭ de aderenţă. Dér nicĭ tinerii universitarĭ jidanĭ nu se dau îndĕrĕt. Ei proiectéză acum sĕ publice un protest contra tinerilor universitarĭ creştinĭ, carĭ au adresat abatelui I. Molnar mulţămită pentru atitudinea observată în cestiunea insultărei crucilor.

Ceea ce se aştéptă acum cu mare neastêmpĕr, este terminarea cercetărilor făcute de poliţiă şi publicarea resultatului.

China.

Rĕsboiul din Africa de mĭaqă-qi nu s'a sfîrşit încă şi étă, că privirile lumei întregĭ sunt îndreptate spre estremul Orient, spre China, unde tóte puterile marĭ europene, apoi America şi Japonia îşĭ au fiăcare interesele lor particulariste, carĭ prea adese-orĭ se bat în capete, ameninţând lumea cu un mare conflict.

Prima schînteiă a rĕsărit deja. *Boxerii*, acea sectă puternică chinesă, care urĕsce de mórte tot ce este europenesc şi strĕin în China, s'a rĕsculat în potriva misionarilor strĕinĭ şi a creştinilor, a ucis şi a incendiat deja şi până acum destul, pentru-ca lumea sĕ fiă cuprinsă de spaimă. Boxerii, — carĭ se dau pe sine ca stâlpĭ ai dinastiei chinese, dér în acelaşĭ timp nutresc şi contra acesteia ură neîmpăcată, bănuindu-o de complicitate cu strĕinii în contra poporului lui Buddha şi Confucius — privesc cu ochĭ rĕi cum Englesii şi Germanii, Ruşii şi Belgienii le cutropesc ţéra, se îmbogăţesc pe spinarea lor şi cu asistenţă militară construesc căi ferate, statul dându-le favorurĭ şi împărtăşindu-i de tóte prerogativele. Chinesul, popor estrem de conservativ, plătesce dările, pórtă tóte sarcinele către stat, dér în loc sĕ fiă omenit şi protejat, dimpotrivă este espus şicanărilor acelor europenĭ, carĭ dând năvală în ţéra lui, îl tractéză ca pe rob.

Lucrurile acestea au dat nascere la o reacţiune mare cu ascuţiş îndreptat în contra strĕinilor. Reacţiunea acésta a eşit pentru prima dată la ivélă în 1898, când vĕduva împĕrătésă *Cu-Hsi* a luat domnirea din mâna împĕratului *Kuang-Sü*, nepotul sĕu, care înclina spre reforme europene. Atuncĭ deja consulul engles a fost atacat pe stradă şi frica îi cuprinse aşa de mult pe diplomaţii europenĭ, încât s'a chemat miliţiă ruséscă şi germană în Peking, ca sĕ-i apere. Vĕduva împĕrătésă a cedat, fiind-că atitudinea puterilor europene fusese atuncĭ solidară.

Se părea pe un moment, că lucrurile s'au liniştit în China. Dér a fost numai o părere. Curênd şi bine împĕrătésa a isgonit din funcţiunile guvernului pe toţĭ aderenţii reformelor civilisatorice, şi a ocupat tóte oficiile cu elementele cele mai conservative, cu aşa qişii mandarinĭ — fapt, care a încurarajat în cea mai mare mĕsură spiritul de oposiţiă al poporului.

Aşa s'au desvoltat lucrurile până la rĕscóla de aqĭ a Boxerilor.

*

Scirile mai nouĕ sosite din China presentă situaţiunea ca fiind estrem de gravă. Puterile europene, carĭ şi-au trimis armată la Peking, au decis blocarea portului *Tiencin*, deóre-ce s'a constatat, că guvernul chines parte este incapabil de a sugruma mişcarea Boxerilor, parte simpatiséză cu ea. Boxerii vestesc chiar, că *împĕrătésa regentă şi cei doi principĭ sprijinesc rĕscóla*. Afară de acésta în qiua de 3 Maiŭ au debarcat soldaţĭ de pe corăbii englese, americane, italiene, francese, rusescĭ şi japoneze şi s'au dus cu un tren special la Peking. Mai târdiu au mers la Peking şi trupe germane şi austro-ungare, şi acum în jurul fiă-cărui palat de-al consulilor strĕinĭ stă câte-o mică garnisónă de apĕrare.

*

Guvernele europene sunt acum fórte neliniştite pentru posiţia, ce o va lua aqĭ mâne Rusia şi China. Rusia are aqĭ în Tien-Cin 5 corăbii de rĕsboiŭ şi o armată de cazacĭ, care păzesce lucrările de construire a căii ferate Mandju şi carĭ fórte curênd pot sĕ apară la Peking. Unii şoptesc chiar, că Rusia nu se va linişti până când nu va pune mâna pe Peking.

Cestiunea evreiască.

(Interwiev cu **Dr. Beck**, rabinul din Bucurescĭ.)

Unul din redactorii „Apărării Naţionale“ din Bucurescĭ a avut qilele acestea o convorbire cu rabinul de acolo Dr. Beck asupra cestiunei emigrării Evreilor, care agită massele evreescĭ şi intereséză aşa de mult opiniunea publică.

Reproducem mai jos unele părţĭ ale acestei interesante convorbirĭ, reservându-ne a mai reveni şi asupra celorlalte cestiunĭ, ce au fost atinse în decursul ei.

— Mĕ ertaţĭ, d-le dr., décă v'am deranjat la o oră cam nepotrivită. Sunt sigur, că vĕ surprinde visita unui antisemit.

— Da, mé surprinde fórte mult şi nicĭ odată n'aşĭ fi crequt, că un antisemit va întra în casa mea.

— De alt-mintrelea, sĕ credeţĭ, d-le dr., că antisemiţii nu mănâncă ómenii.

— Cu ce v'aşĭ puté servi?

— Cred, că nu sunteţĭ strĕinĭ de campania începută în o parte din pressa română, de proporţiile, care se dau unei agitaţiunĭ, care ar puté sĕ aibă urmărĭ grele pentru ţéra nóstră, de purtarea incalificabilă a emigranţilor şi pressei evreescĭ, care ne califică de intoleranţĭ, de barbarĭ şi alte multe acusaţiunĭ, de care cred, că nicĭ dv. nu sunteţĭ convins, că le merităm.

— D-le (după o esitare), eu nu fac politică şi nu mĕ ocup de cât de cestiunile privitóre la şcóla şi biserica evreéscă.

— In tot casul, tăcerea D-v. m'ar face sĕ cred, că acusaţiunile, carĭ ni le aduc evreii sunt cu consimţĕmêntul d-v.

— Nicĭ-odată cu consimţĕmêntul meu, şi acei carĭ fac asemenea fapte, sunt nisce nesocotiţĭ, nisce nebunĭ, de care d-v. nu trebue sĕ ţineţĭ socotélă.

— Dér vĕ rog sĕ-mĭ rĕspundeţĭ la întrebare: au fost şi sunt toleranţĭ Românii, faţă de evrei?

— *Da! sunt toleranţĭ.*

— Cred, că nu aţĭ uitat, că d-v. v'aţĭ mai pronunţat odată asupra toleranţei Românilor şi că aţĭ lăudat acésta şi în Ungaria;

— Da, 'mi-aduc aminte. Casul s'a petrecut chiar cu mine: Deşi legea nu permite, totuşĭ fiiul meu a fost scutit de a scrie Sâmbăta timp de trei anĭ, de către Directorul Liceului Lazăr; fapt pentru care-i aduc laudele mele şi-i rĕmân recunoscĕtor.

— *Convingerea d-v, dér este, că Românii în tot-deuna au fost toleranţĭ şi îngăduitorĭ cu evreii?*

— Da, *nicĭ odată n'am avut sĕ ne plângem de nimic*, afară dór' de casurĭ isolate, şi *nu pricep, că afirmând asemenea lucrurĭ şi aducênd acusaţiunĭ de intoleranţă Românilor, işĭ fac rĕu chiar lor* înşi-le, căcĭ aţîţă pe antisemiţĭ sĕ protesteze în potriva lor.

Emigrările pe jos şi causa emigrărilor.

— Ce părere aveţĭ dv. de emigrările pe jos?

— Sunt nisce acte nesocotite şi lipsite de orĭ-ce prevedere. Le condamn în total şi tocmai pentru interesul poporului evreu. A pleca, fără mijlóce suficiente, pe jos, în mod barbar şi fără sĕ scii unde, fără sĕ ai o patriă anumită, e un act nesocotit.

— D-le doctor, suntem informaţĭ, că tóte aceste emigrĕrĭ pe jos sunt *anume organisate, pentru a face un fel de esposiţiă vie în faţa Europei, care la vederea acestui spectacol, s'ar înduioşa şi ar interveni în favórea evreilor din România*.

La acéstă întrebare, nu-mĭ rĕspunse.

— Ce qiceţĭ? aştept un rĕspuns, o desminţire din partea d-v.

— *Nu sciu! Nu sciu nimic.*

— Nu mai insist. Care credeţĭ d-v., că sunt causele, carĭ au determinat pe evrei sĕ emigreze. Crisa?

— Nu atât; crise de acestea au mai fost. Causa adevĕrată însĕ este *antisemitismul, care a luat proporţii aşa de marĭ şi regretabile în România.*

---

personal nu a esistat nicĭ-odată la el. De fapt el a realisat şi pus în practică atât de deplin ceea-ce el socóte, că este datoria sa de nepărtinire personală, încât odată a dat justificaţiunea următóre pentru o rĕcélă aparentă: Suveranul trebue sĕ sprijinéscă pe unul şi sĕ lase sĕ cadă pe un altul, după cum nevoile ţĕrei o cer. Cu alte cuvinte el nu trebue sĕ lase ca sentimentele sale personale sĕ-l înrîuréscă, pe când în viaţa privată el nicĭ-odată nu şĭ-ar părăsi un prietin. Şi în afară de acésta Regele Carol caută cu îngrijire sĕ evite orĭ ce rĕspundere personală — nu de temere, ci fiind-că crede, că nu se potrivesce cu demnitatea unui Rege constituţional, de a face altfel şi a se pune pe sine înainte. Aşadér forma obicĭnuită a discursurilor sale la consiliile de miniştri este nu „*le Roi le veut*“ (Regele o voesce), ci mai curênd „socot că este de interes obştesc, ca sĕ se facă cutare séu cutar lucru“.

Unul din aforismele favorite ale Regelui este mai cu sémă suggestiv, în vécul nostru vorbăreţ: „Un Rege nu-şĭ face duşman atât prin ceea-ce *face*, cât prin ceea-ce *spune*“. Ca toţĭ ómenii înadevĕr de geniu, séu ceea-ce Germanii numesc geniale Naturen, Regele Carol este o fire simplă şi neprefăcută*), care nu ia nicĭ-odată un aer teatral. El e înzestrat cu o mare tăriă de stăpânire de sine, cu o putere rară de discernamênt şi cu o judecată bine cumpănită.

Cu tótă mândria sa de Hohenzollern, sentimentul, care nu-l părăsesce nicĭ-odată şi care în fapt i-a fost un îmbold statornic ca sĕ ia, ca sĕ urmeze un tip fórte înalt de purtare, el socóte că nimenĭ nu trebue sĕ încuviinţeze ca un servitor sĕ facă în locul sĕu ceea-ce el póte face însuşĭ. De aceea el a avut totdéuna o afecţiune vie pentru ómenĭ din posiţiunĭ umile, care au dus un traiŭ folositor şi s'au ridicat ei singurĭ în mod *cinstit* prin propria lor vredniciă. De fapt, acei carĭ muncesc, orĭ-cât de jos ar fi sfera lor de activitate, îi sunt mai simpaticĭ, decât aceia pentru care posiţiunea lor le este un cuvênt pentru lenevire. Din instinct el urăsce pe „trântorĭ“, orĭ carĭ ar fi nascerea lor. El admite tot atât de puţin, că o posiţiune înaltă este o scusă pentru o viaţă nefolositóre, cât şi că acésta s'ar puté da ca o scusă pentru a-se depărta dela principiile de moralitate tradiţională. Si în acéstă privinţă viaţa lui, care s'a deosebit prin ceea ce se numesce în limba germană „Sitteneinheit“, „puritate morală“, este o remarcabilă justificare pentru intoleranţa sa asupra acestui anume punct.

(Va urma.)

curĭ, unde se găsesc nepotrivirĭ cu realitatea, noi nu facem decât sĕ dăm traducerea textului, fără nicĭ o îndreptare (C.)

*) Lord Macaulay descrie cu următórele cuvinte pe contele Chatam, ca fiind o escepţiune la acéstă neschimbătóre lege: „El a fost un esemplu aprópe unic a unui om adevĕrat de geniŭ, şi cu un spirit puternic şi înalt, care sĕ nu aibă şi simplicitate de caracter. (Macaulay, William Pitt.)

— Décă în adevĕr este aşa, cum spuneţĭ d-v., nu putem decât sĕ ne bucurăm şi suntem convinşĭ, că cu cât antisemitismul va lua proporţiunĭ mai marĭ, cu atât emigrările vor deveni reale şi se vor face pe-o scară mai întinsă de tóte clasele evreescĭ, tocmai ceea-ce dorim şi noi.

— O, sciu că o doriţĭ acésta, o, da, o sciu; Acésta e soluţia la care ve gândiţĭ d-vóstrĕ, antisemiţii.

— Evident că da! Numĕrul evreilor în ţéră la noi e covirşitor de mare şi fără a voi mórtea evreilor, voim sĕ ne scăpăm de ei şi sĕ-i silim se plece.

— Dér dorind acestea, veţĭ aduce un mare rĕu ţĕrei românescĭ. Atâtea braţe muncitóre sunt, carĭ vor părăsi ţéra.

— Tocmai pentru-că evreii nu muncesc şi nu caută, cea mai mare parte, decât sĕ trăiască prin înşelăciunĭ, exploatărĭ neoneste şi fraudă, ne-am făcut antisemiţĭ.

La aceste cuvinte, d-l Dr. Beck se cam enervă şi ridică tonul.

— Dér bine, d-lor, de ce sunteţĭ nedreptĭ?... De ce strigaţĭ, că noi v'am luat averile, când mii şi mii de evrei sunt în miseria cea mai négră?... Uite, Iaşul de pildă are câţĭ-va bogătaşĭ, câţĭ-va milionarĭ chiar, dér 30,000 de evrei n'au ce mânca, sunt in miseriă.

— Nu contestăm, că nu sunt şi evrei sĕracĭ, dér vina nu e a nóstră, ci tot a lor, că s'au îngrămădit într'un numĕr considerabil în ţéra nóstră şi în special în Moldova.

— Dér de sórtea ţĕranului nostru, ce diceţĭ? Nu l'aţĭ redus d-vóstră evreii la cea mai mare sĕrăcia?... Nu l'aţĭ otrăvit cu alcoolul vitriolisat?... Nu l'aţĭ esploatat prin cârciumele d-vóstrĕ dela sate?... Ţĕranul nostru în Moldova e aprópe cu totul în mânile d-vóstrĕ şi proprietăţile marĭ şi micĭ sunt amanetate d-vóstrĕ. Ce mai voiţĭ sĕ ne mai luaţĭ? şi cum spuneţĭ, că suntem intoleranţĭ?

— Dér vina nóstră este, décă proprietarii îşĭ amanetéză moşiile? Nu e vina nóstră, ci tot a d-vóstrĕ.

— Aicĭ aveţĭ dreptate întru cât-va; noi suntem vinovaţĭ. Insĕ trebue sĕ sciţĭ, d-le Dr., că tot d-vóstrĕ evreii ne-aţĭ adus destrăbălarea, ne-aţĭ conrupt moravurile şi pe proprietarii noştri, carĭ şĭ-au uitat de datoriile lor.

— Cu ce suntem vinovaţĭ de acésta? Noi am căutat sĕ profităm, sĕ trăim din orĭ-ce, căcĭ nu ne-aţĭ dat dreptul sĕ avem şi alte ocupaţii.

— Atâta ar mai fi trebuit.

— Dér bine, d-lor antisemiţĭ, sunteţĭ nedreptĭ cu noi, când spuneţĭ, că trăim numai din fraudă şi minciună.

— Da, o spunem, şi sĕ mĕ ertaţĭ décă am curajul sĕ v'o spun acésta în faţă. Luaţĭ de esemplu, *comerciul*. Cum îl fac Evreii? In mod cinstit? Nu. Numĕrul falimentelor fraudulóse ale evreilor vorbesc îndeajuns.

— Aicĭ sunteţĭ nedrept. Inşelătoriile, frauda e în legătură cu comerciul. *Nu poţĭ face comerciŭ, fără sĕ facĭ şi câte-o abatere.*

— Eu cred contrariul, că comerciul póte sĕ fie cinstit şi noi, înainte de venirea evreilor, am avut *comerciŭ românesc şi cinstit.* Adĭ, luaţĭ mai cu sémă Moldova, şi nu veţĭ mai găsi comercianţĭ românĭ. Şi diceţĭ, că sunteţĭ persecutaţĭ?

— Nu dicem, dér de ce nu ne daţĭ drepturĭ politice?

— *Nicĭ-odată nu se va întêmpla acésta*; scim, că Alianta universală urmăresce acest scop, sĕ facă din România pămêntul făgăduinţei. Dér tot se mai găsesc Românĭ, carĭ sĕ se opună.

Englesii în Pretoria.

In sfîrşit *Englesii au intrat în Pretoria.* O scire telegrafică, ce o primesce din Edinburg „P. Corr“ cu data de 5 Iunie spune hotărît, că Roberts a ocupat capitala transvaaliană, ér o altă telegramă din Londra, tot cu data de 5 Iunie spune, că scirea despre ocuparea Pretoriei a sosit la Londra alaltăerĭ înainte de amiadĭ şi e de următorul cuprins: „*Pretoria este a nóstră. Intrarea oficială va fi la 2 óre d. a.*“

Despre antecedenţele ocupării Pretoriei lord Roberts telegrafeza din *Sixmillesspruit* următórele: „Adi în dorii dilei am părăsit tabĕra şi am ajuns cam 10 chlm. de Sixmillesspruit, care era ocupat de ambe părţile de inimic. Infanteria nóstră călăréţă şi trupele Yeomanry au alungat îndată pe inimic de pe ţĕrmul sudic, când de-odată observarĕ, că sunt espuse focului artileriei bure, care era bine ascunsă. Tunurile nóstre grele au grăbit, peste colinele din jurul Pretoriei, în ajutorul trupelor infanteriei şi sprijinite de brigada lui *Steswenson* şi de divizia lui *Polecarew* au alungat, cu câte-va bombe, pe inimic din posiţiunile lui. Burii voiau sĕ încunjure flancul nostru stâng, însĕ i'am împiedecat în operaţiunile lor. Fiind-că Burii strîmtorau într'una ariergarda nóstră la flancul stâng, am dat ordin lui *Hamilton*, s'o întórcă spre mine şi sĕ umple terenul dintre cele douĕ divizii. Am alungat apoi pe inimic *spre Pretoria.* Persecutarea lui a fost împiedecată de întunerecul nopţii. Brigada de gardă stă chiar înaintea fortului sudic al Pretoriei, 4 chilom. depărtare de oraş. *French* şi *Hutten* sunt spre nord de Pretoria. Trupa lui *Gordon* apĕră flancul drept la staţiunea *Irene*, pe care inimicul a pustiit'o. Sper, că pierderile nóstre nu sunt marĭ“.

Căderea Pretoriei n'a descurajat totuşĭ pe Burĭ într'atâta, ca ei sĕ depună armele şi sĕ-şĭ plece genunchiul înaintea cuceritorului. Acésta apare cel puţin din cuvintele, ce le-a dis generalissimul bur *Botha* către o deputaţiune a femeilor din Pretoria, carĭ oferiră bravului comandant un stég frumos. *Botha* a dis: „Până când putem conta la mii de ómenĭ gata de jertfă, *nu este permis sĕ ne gândim la capitulare*“.

SCIRILE DILEI.

— 25 Maiŭ v.

Din Bucovina ni-se scrie: Sâmbătă séra a sosit în Cernăuţĭ deputatul Dr. G. Popovicĭ, înapoindu-se dela Pesta. La gară a fost întêmpinat de studenţimea română şi de-un numĕr considerabil de domnĭ, avisaţĭ telefonic. Déca s'ar fi reîntors cu o di mai înainte, cum sĕ svonise, l'ar fi surprins o adevĕrată manifestaţiă naţională arangiată de-o mulţime de domnĭ şi dame, carĭ au voit a da cel puţin astfel espresiune bucuriei faţă c'un deputat, care a avut curagiul a aduce pe tapet cestiunea română tocmai în Budapesta.

Retragerea lui Dr. Polit. „*Branik*“ din Neoplanta publică într'unul din numerii sĕi mai noi o declaraţiune a cunoscutului conducĕtor sêrb Dr. Mihail *Polit*, în care acesta face cunoscut, că se retrage cu totul de pe terenul politicei militante şi se va ocupa numai cu agendele de fiscal al fundaţiunilor sêrbescĭ. Deja înainte cu doi anĭ Dr. Polit a comunicat partidei sale, că renunţă la conducerea de partid şi de fapt de atuncĭ nicĭ nu s'a prea amestecat în politică. Organul radicalilor sêrbĭ „*Zastava*“, luând act despre retragerea lui Dr. *Polit* dice, că oficiul de fiscal fiind în unele privinţe subordonat patriachului şi comitetului congresual sêrbesc, Dr. Polit nu mai puté sĕ fiă şeful unei partide, care stă în opoşiţiă cu patriarchul şi cu comitetul Congresului.

Principele Bulgariei, după cum anunţă „Telegraf“ din Sofia, a fost invitat sĕ participe la marile manevre rusescĭ, ce se vor ţiné în Septemvre.

Sfăşiat de rîmătorĭ. Din Timişóra se scrie, că un fiu al păstorului de rîmătorĭ dela moşia lui R. Jäger din Detta a fost sfăşiat de rîmătorĭ. Cu ocasiunea nutriei rîmătorii începură sĕ se bată între ei, muşcându-se; copilul s'a dus sĕ-i despartă, lovindu-i cu piciorul. Rîmătorii înfuriaţĭ au prins pe copil, l'au trântit la pămênt şi l'au sfăşiat cu dinţii. Copilul a fost dus în spitalul din Timişóră încă în viaţă, dér după câte-va minute a murit.

Scirĭ mĕrunte din România. — Regele Carol şi Regina, Principele Ferdinand şi Principesa Maria, au visitat Marţĭ d. a. pe d-l Philipescu, marele mareşal al Palatului, şi au luat ceaiul în splendidul parc al palatului d-lui Philipescu din strada Dionisie.

— D-l I. C. Grădişteanu, ministrul lucrărilor publice, însoţit de d-nii I. Radu, inginer inspector şi Darvari, şef de cabinet, a început inspecţiunile sale în judeţul Teleorman, apoi în Olt şi Romanaţĭ. Inspecţiunile vor dura dece dile.

— D-l Take Ionescu, ministrul finanţelor, a plecat Miercurĭ diminéţa la Viena pentru a însoţi înapoi în ţéră pe d-na Ionescu.

— D-l profesor Dr. Toma Ionescu, distinsul şi cunoscutul chirurg, a fost delegat de ministerul de interne sĕ ia parte la congresele medicale, ce se vor ţiné la Paris în timpul Esposiţiei.

— Duminecă au sosit în Turnu-Severin 36 elevĭ ai unui liceu din Budapesta cu 6 din profesorii lor, pentru a visita liceul „Traian“. La debarcaderul din port elevii visitatorĭ au fost primiţĭ de profesorii şi elevii liceului „Traian“. După-ce au visitat liceul, elevii din Budapesta au plecat la Orşova.

— Regia monopolurilor Statului a pus în vêndare nouele chibriturĭ fabricate cu pastă neotrăvitóre.

— Esamenele elevilor dela Conservator, vor începe la 31 Maiŭ st. v.

— Proprietarii şi arendaşii de moşii de pe tot lungul Prutului, în partea de Nord a Moldovei, se plâng de lipsa completă de plóie.

— In depositele docurilor din Brăila se află următórele cantităţĭ de cereale: Grâu 147.290 kgr., orz 3.208.005 kgr., sĕcară 41,690 kgr, oves 159.710 kgr.

Subscrişii cu inimă frântă de durere dau de scire numĕróselor rudenii, amicilor şi cunoscuţilor, că preaiubitul şi adoratul lor tată, respective unchiŭ

Dionisie Vajda-Voevod de Gârbou,

mare proprietar, virilist al comitatului Solnoc-Dobâca, membru în comitetul partidului naţional, membru pe viaţă al „Associaţiunei pentru literatura şi cultura română“, preşedinte al direcţiunei institutului de credit şi economii „Someşana“, etc.

după lungĭ şi grele suferinţe, erĭ la 6 óre d. am. în etate de 61 anĭ, şĭ-a dat nobilul sĕu suflet în mânile Creatorului.

Astrucarea osĕmintelor scumpului defunct se va sĕvîrşi Joi, în 7 a lunei curente la 12 óre, în Olpret, cu ceremonialul ritului greco-catolic.

Fiă-i ţĕrîna uşóră şi memoria binecuvêntată!

Olpret (Alparét), la 5 Iunie n. 1900.

Dr. Alexandru Vajda-Voevod şi Dr. Ioan Vajda-Voevod, ca fii. Viorica Vajda-Voevod ca nepótă şi soţul ei Dr. Teodor Mihali advocat.

Mulţămită.

Tuturor acelor domnĭ şi dame, carĭ din incidentul morţii neuitatului meu soţ *Nicolae N. Ciurcu*, au binevoit a-mĭ adresa mie şi familiei condolenţe prin scrisorĭ şi telegrame, precum şi celor ce au participat la înmormêntare, le esprim pe acéstă cale sincera mea mulţămită.

Maria N. Ciurcu.

Producţiunĭ şi petrecerĭ.

Reuniunea Sodalilor Românĭ din Sibiiu învită la convenirea socială împreunată cu cântărĭ şi joc, ce se va arangia Duminecă, la 10 Iunie n. c. (diua primă a Rusaliilor) în pavilonul din „Hermannsgarten“. O parte a eventualului venit curat este destinată fondului vĕduvelor şi orfanilor meseriaşilor românĭ din Sibiiu. — Din şedinţa comitetului „Reuniunei sodalilor românĭ din Sibiiu“, ţinută la 28 Maiŭ n. 1900. Victor *Tordăşianu*, president; George *Poponea*, notar. Inceputul la órele $7^1/_2$ séra. Intrarea de persónă 1 cor. Suprasolvirile se vor chita pe cale diaristică.

Program. 1) „Ce facĭ Ioană?“ cor mixt de G. Dima. 2) „El R'baa“, cor bărbătesc de E. Mandicewschi, cu solo de tenor, esecutat de d-l Nic. Işan. 3) *a.* „Grădina părintéscă“, cor de dame de G. Stefanescu; *b)* „Dumineca cea mare“, cor de dame de D. G. Kiriak. 4) „Nu-i dreptate“ cor mixt de G. Dima. 5) „Cântec de primăvară“, cor mixt de C. G. Porumbescu. După producţiune joc. In pausă: „Căluşerul“ şi „Bătuta“.

*

Corul vocal din Comlăuş (Ó-szt.-Anna), arangiază Lunĭ 11 Iunie, (29 Maiŭ 1900), a doua di de Rusalii, un concert împreunat cu teatru şi dans. Intrarea: Locul I de persóna 1 cor., locul II de persónă 80 banĭ, locul de stat de persónă 50 banĭ. Venitul e destinat „Fondului corului vocal din Comlăuş“ în favorul prevederii „Bibliotecei corului“. Suprasolvirile şi ofertele marinimóse se primesc cu mulţumită la adresa învĕţătorului I. Roşu, şi se vor chita pe cale diaristică.

Programa: „Motto“ cor bărbătesc; 1) „Puişorul“, cor bărb. de Costescu; 2) „La oglindă“, poesiă de G. Coşbuc, declamată de d-ra I. Leucuţa; 3) „Pocăiţiĭ“, dialog de I. Grofşorean, predat de Pavel şi I. Musca; 4) „Sus opincă“, cor. mixt de I. Vidu; 5) „Noroc în casă“, comediă într'un act de *** 6) „Iorghina“, cor mixt de V. Magdu. In pausă „Căluşerul“, „Bătuta“ şi „Hora dela Plevna“, ér după aceea va urma dans.

*

Scólele române confesionale din Făgăraş îşĭ vor ţiné: „*Maialul*“ din ĕst-an Lunĭ a II-a di de Rusalii (11 Iunie n.) la „Móra de hârtiă“. Séra petrecere închisă:

Plecarea la maial va fi la 9 óre a. m. In cas de timp nefavorabil „Maialul“ se amână pe Dumineca proximă. La acéstă serbare scolară avem onóre a vĕ învita sĕ binevoiţĭ a participa.

NB. Pentru acoperirea speselor contribuirĭ după bunăvoinţă.

Făgăraş, în 2 Iunie 1900.

Invĕţătorii.

*

Comitetul bisericei gr. cat. din Feleacul săsesc învită la petrecerea poporală, ce se va arangia în Feleacul săsesc Lunĭ la 11 Iunie n. (a doua di de Rusalii) în grădina numită a „Curţii“. Intrarea: Pentru inteligenţă de persónă 1 cor., pentru popor de persónă 30 banĭ. Inceputul la 3 óre p. m. Petrecerea se va continua şi preste nópte. Venitul e destinat pentru acoperirea speselor planului nou edificândei bisericĭ.

NB. Familiile sunt avisate la provisiunea propriă. Pentru beuturĭ se va îngriji comitetul. La acéstă petrecere îşĭ va da concursul şi tinĕrul cor al plugarilor din Şoimuş, care va cânta diminéţa la s. liturgiă şi în decursul petrecerii va delecta publicul cu unele cântărĭ acomodate.

ULTIME SCIRI.

Londra, 6 Iunie. La *Taku* (China) s'au început deja *ostilităţile în faptă.* De erĭ începênd este acolo o adevĕrată stare belică. Amiralul german *Kempf* anunţă, că a trebuit sĕ duplifice numĕrul soldaţilor debarcaţĭ. *Douĕ mii de Cazacĭ ruşĭ au primit ordin sĕ plece spre Peking.* Guvernul engles privesce cu neîncredere la *acţiunea Rusiei.* Lui „Times“ i-se anunţă, că consulul rusesc a oferit guvernului chines *trupe rusescĭ* pentru sugrumarea rĕscólei.

Bruxella, 6 Iunie. Francia, Rusia, Anglia, Germania şi Belgia au adresat guvernului chines un *ultimat*, în care ameninţă cu ocuparea Pekingului, milităresce, décă nu va pune capĕt rĕscólei.

Pretoria, 6 Iunie. Inainte de a întra în oraş, Roberts a trimis un parlamentar, pretindênd predarea oraşului. Comandantul *Botha* a propus armistiţiu, la care *Roberts* a rĕspuns, că predarea trebue sĕ fiă necondiţionată, căcĭ altfel în dorii dilei va intra în oraş. *Botha* a replicat, că *nu va apĕra Pretoria* şi crede, că femeile, copiiĭ şi averea vor fi scutite. Soţiile lui *Krüger* şi *Botha* se află în oraş.

In apropiere de *Lindley* batalionul 13 din regim. Yeomanry *a fost silit sĕ se predea Burilor* mult mai numĕroşĭ. Methuen a sosit prea târdiu, ca sĕ-i pótă scăpa.

Dela „Tipografia A. Mureșianu" din Brașov, se pot procura următórele cărți:

Scrierĭ istorice.

Memorii din 1849—49 de regretatul *Vasilie Moldovan*, fost prefect al Legiunei III în 1848—49. Istorisirile cuprinse în acéstă carte sunt de cel mai mare interes istoric și național, sunt scrise într'o limbă ușóră și plăcută. Prețul 50 cr. (cu posta 55 cr.

„Povestea unei coróne de oțel", opul mult dorit și așteptat al d-nului *G. Coșbuc*, a apărut în editura librăriei C. Sfetea din Bucurescĭ și costă un leu și 50 bani. E scrisă și acéstă carte la înțelesul tuturor și este atât de interesantă, încât cine o ia în mână, nu se mai póte despărți de ea. In istoria acésta ni-se arată oglinda viuă a faptelor mărețe, prin carĭ a trecut România până a ajuns la independență, Scenele ce se descriu din râsboiul pentru neatârnare, sunt la culme mișcătóre și însuflețitóre. Cartea e provĕdută cu numĕróse portrete și ilustrațiunĭ. Ea stă în legătură cu *„Rĕsboiul nostru pentru neatêrnare* scris tot de d-l G. Cosbuc, așa că cine și-a procurat pe acesta trebue se și procure și *„Povestea unei coróne de oțel"*. Sperăm, că fruntașii noștri, înțelegênd importanța acestor scrierĭ, vor stărui din rĕsputerĭ a-le rĕspândi cât mai mult în popor. Se pot procura ambele cărțĭ dela „Tipografia A. Mureșianu din Brașov". „Rĕsboiul nostru pentru neatârnare" coștă 50 cr. (cu posta 55 cr.), „Povestea unei Coróne de oțel" 75 cr. (cu posta 80 cr.)

Din istoria lumii, „tălmăcită de preotul *Constantin Morariu* din cartea nemțéscă a D-rului Th. B. Weltar și întocmită pentru folosul poporului român din Bucovina", a apărut în editura „Deșteptării" din Cernăuțĭ: *partea a doua*. Ea este scrisă tot atât de bine și de ușor, ca și partea întâiŭ, care a avut și la noi mare trecere mai ales printre popor. Prețul 50 cr. (plus 5 cr. porto.) — Cu acelașĭ preț se mai pot căpăta dela Tipografia „A. Mureșianu" și esemplare din partea întâiŭ, adăugênd și pentru acésta 5 cr. porto.

Zarandul și munții apusenĭ ai Transilvaniei, descriere de *Silvestru Moldovan*. Cu 9 ilustrațiunĭ și o schiță. E o carte tot atât de prețiósă și rară în felul sĕu, ca și cea dintâiŭ. Recomandăm și acéstă carte pentru bibliotecile poporale, cum și pentru toțĭ Românii, carĭ vor sĕ-șĭ cunóscă țera și némul lor. Prețul 1 fl. (cu posta 1 fl. 5 cr).

„Pintea Vitézul", tradițiunĭ, legende și schițe istorice, de *Ioan Pop-Reteganul*. Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. In ea se cuprind forte interesante tradițiunĭ și istorisirĭ din tóte părțile, pe unde a umblat Pintea. Prețul 20 cr. (cu posta 23 cr.)

„Țera nóstră". Descrierea părților Ardealului dela Mureș spre miadă-di și valea Murĕșului, de *Silvestru Moldovan*, — e o scriere unică în felul sĕu, atât de călduros aprețiată de întréga diaristică română. Cu deosebire din bibliotecile poporale ea n'ar trebui sĕ lipséscă. Prețul 1 fl. (cu posta 1 fl. 10 cr).

„Românul in sat și la óste" Acesta este ritlul unei nouĕ cărticele, ce d-l *Ioan Pop Reteganul*, cunoscutul și meritatul nostru scriitor poporal, a dat literaturei române. Prețul 10 cr., cu posta 13 cr.

„David Almășianu", schițe biografice de *Ioan Popea*. Broșura acésta, atât de bine scrisă, presentă și multe momente de însemnătate istorică. Prețul 30 cr. (cu posta 33 cr.)

„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino și Lissa", interesanta și eminenta conferență, ce a ținut'o d-nul colonel c. și r. *Francisc Rieger* anul trecut în reuniunile militare dela Brașov și Sibiiu. Broșura conține și douĕ portrete bine reușite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ér altul din timpul mai recent; mai conține și o hartă a Lissei, cum și ilustrațiunea mormêntului eroului nostru. Prețul 40 cr. (plus 3 cr. porto.)

In editura „Tipografiei", societate pe acții în Sibiiu, a apărut: ***„Carte pentru toți"***, întocmită după ideile lui Sam. Smiles, de Teodor V. Păcățian. Prețul 40 banĭ (plus 5 b. porto). E o cărticică cu povețe forte folositóre despre muncă și sîrguință; obicĭnuința de a chivernisi; lipsa de îngrijire; buna rênduielă; regulele chiverniselei. Limbagiul e ușor și la înțelesul poporului.

Cursul la bursa din Viena.

Din 6 Iunie 1900.

Renta ung. de aur 4%.	116.15
Renta de coróne ung. 4%. . . .	91.55
Impr. căil. fer. ung. în aur $4^1/_2$% .	120.50
Impr. căil. fer. ung. în argint $4^1/_2$% .	99.80
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	116.25
Bonurĭ rurale ungare 4%	91.75
Bonurĭ rurale croate-slavone . . .	92.50
Impr. ung. cu premii	158.—
Losurĭ pentru reg. Tisei și Seghedin .	138.75
Renta de argint austr.	98.20
Renta de hârtie austr.	98.10
Renta de aur austr.	116.—
Losurĭ din 1860.	134.75
Acții de-ale Băncei austro-ungară .	17.72
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	721.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	715.25
Napoleondorĭ	19.27
Mărcĭ imperiale	$117.32^1/_2$
London vista.	242.05
Paris vista.	96.25
Rente de coróne austr. 4% . . .	97.50
Note italiene	90.65

Cursul pieței Brașov.

Din 7 Iunie 1900.

Bancnota rom.	Cump.	19.—	Vênd.	19.04
Argint român.	Cump.	18.80	Vênd.	18.90
Napoleond'orĭ.	Cump.	19.24	Vênd.	19.26
Galbenĭ	Cump.	11.30	Vênd.	11.40
Ruble Rusescĭ	Cump.	127.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.50	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.72	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.—	Vênd.	101.—

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiŭ 1900.

Budapesta — Predeal — Bucurescĭ.

Tren de persón.	Tren accel.	Tren mixt.	Tren de persón.	Tren accel.		Stația		Tren mixt	Tren de persón.	Tren accel.	Tren accel.	Tren de persón.
10.—	10.—			2 10	pl.	Viena	sos.		1 50	7.20	1.50	6.20
8.30	6 50		5.45	9.15		Budapesta			7.10	1.10	7.50	6.20
11.21	8 46	5.10	9.27	11.12		Szolnok		7.16	3.22	11.12	5.32	3.25
1.33	10.38	8.00	11.33	12.47		P.-Ladány		4.36	12.54	Arad	3.56	1.12
3.42 3.58	11.56 12.16	7 22 12.20	1.48 2.06	2.11 2.18	sos. pl.	Oradea-mare	pl. sos.	 7 11	11.04 10.44	8.18 8.08	2.38 2.31	11.36 11.17
4.38	12.46	1.15	3.03	2.50		Mezö-Telegd		6 21	10.7	Maria-	2.01	10.42
5.20	1.26	2.21	3.45	3 26		Rév		5.26	9 32	Rodna	1.34	10.08
5.43		2.57	4 06			Bratca		4.51	9.11	7 30		9.50
6.31	2.16	4.00	4.53	4.16		Ciucia		3.25	8.37	7.28	12.52	9.19
7.16	2.49	4.59	5.32	4.52		B.-Huiedin		5 41	7.55	Pisci	12.20	8.37
8.06		6.13	6.24			Ghârbău		4.01	6.54			7.37
8 33 8.50	3.50 tr. prs. 4.20	7.04 8.40	6 59 Tr. acc.	5.55 6.11	sos. pl.	Clușiu	pl. sos.	3.00 2.54	6.13 12.07	6.05 5.45	11.01 10.46	7.— 6.45
9.07	4.41	9.09	Comunicație direct. Bpesta-Arad-Predeal.	6.27		Apahida		5.02	11.45	Comunicaț. dir. Buc., Pred., Braș., Teiuș, Arad, Bpesta		6.27
10.14	5.53	10.40		7.26		Ghiriș		3.40	10.24		9.23	5.12
10.44 10.56	6.24 6.33	11.25 11.40		7.50 7 52		Cucerdea		3.11 3.04	9.53 9.43		8.54 8.49	4.43 4.33
11.03	6.40	11 49				Uiuóra		2.58	9.37			4.27
11.12	6.48	11 59				Vințul de sus		2.51	9.30			4.20
11.34	7.11	12.29		8.16		Aiud		2.29	9.07		8.23	3.59
11.52 12.24	7.32	12 55 1.30	 11.45	8.32 8.37	sos. pl.	Teiuș	pl. sos.	2.07 1.42	8.45	3.33 3.18	8.06 8.00	3.38 3.02
12.53	Dela 1 Iunie circulă Duminecă și în serbătorĭ gr. or. precum și în fie-care Joia dela Brașov la Sinaia.	2.07				Crăciunel		1.09				2.36
1.02		2.26	12.28 12.29	9.04 9.05		Blasiŭ (ungh. Târnavei)		12.58 12.56		2.52 2.51	7.35 7.34	2 21 2.26
1.14		2.36				Blasiu		12.49				2.16
1.45		3.14		9.31		Micăsasa		12.11			7.08	1.44
2.01 2.15		3.33 3.48	1.05 1.07	9.43 9.47	sos. pl.	Copșa-mică	pl. sos.	11.50 11.14	Circulă Vinerea Predeal-Brașov	2.16 2.14	6.56 6.50	1.25 1.06
2.33		4.08		10.01		Mediaș		10.55			6.37	12.49
3.04		4.45	1.43	10.25		Elisabetopol		10.24		1.42	6.16	12.18
3.40 3.47		5.27 5 47	2 08 2 15	10.53 11.—		Sighișóra		9.45 9.35		1.14 1.07	5.49 5.42	11.40 11.33
4.03		6 08	2.29	11.14		Hașfalĕu		9.12		12.53	5.28	11.16
5 35		7.54	3 31	12.26		Homorod		7.44		11.54	4.23	10.03
6.13		8.32		12.58		Agoștonfalva		7.03	4.51		3.50	9.22
6.43		9.09	4.16	1.16		Apața		6.38	4.20	11 11	3.35	8.57
7.16		9.40		1.35		Feldióra		5.58	3.32		3.15	8.27
8.— 3.55	 6 40	10.25 11.—	5.07 5.14	2.09 2 19	sos. pl.	Brașov	pl. sos.	5.08 9.27	2.10 6 58	10.26 10.14	2.45 2.18	7.48 5.00
4.40	7.30	12.26	5.56	3.01		Timiș		8.47	5.57	9.36	1.42	4.05
5.10	8.00	1.11	6.26	3.31		Predeal		8.20	5.11	9.12	1.12	3.32
11.55	10.05 Sinaia	8.05	11.10	9.10	sos.	Bucuresci	pl.	3.05		5 40	9.15	7.50

Sepsi-St.-Georg — Ciuc-Gyimes — (Palanca).

Tren mixt			Stația	Tren mixt		
5.19	8.50	3 15	*Brașov*	8.25	1.51	6.48
4.58		2 27	*Cezdi-Oșorheiŭ*	8.53		6 50
7.10	11.05	4.57	Sepsi-Sângeorgiu	6.30	12.05	4.31
7.54	11 57	5 41	Malnaș	5.48	11.24	3.47
8.14	12 22	6.01	Băile Malnaș	5.36	11 12	3.35
8 57	1.09	6 43	Băile Tușnad	4.53	10.30	2.48
9.18	1.32	7.08	Tușnad	4.36	10 14	2 31
10.39	3.00	8.17	Ciuc-Sereda	3.20	8 56	1.08
1 35	5 57	sos.	Ciuc-Gyimeș	pl.	5.40	9.50

Copșa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraș

tr. prs.	tr. dpr.	tr. prs.	tren	mixt		Stația		tr. prs.	tr. mixt	tr. dprt.	tren de persón	
2.21	4 43	11.30		7.10	pl.	Copșa mică	sos.	6.25	9.32	3.25		12.35
3.50	6.36	12.58	7 52	8.50		Ocna		5.07	8.08	1 50	3.29	11.01
4.12	7.04	1.20	8.18	9.15	sos.	Sibiiu	pl.	4.40	7.41	1 21	3.—	10.30
tr. mxt. 4.33	Comunică Numai Marța și Vinerea	tr. mixt 2.—	Circulă din 15 Maiu — în 15 Sept.		pl.	Sibiiu	sos.		7.33	Circ. Marța și Vinerea	Cir. din 15 Mai — 15 Sep.	tr. mixt 8.57
5.23		2 54				Tălmaciu mare			6.45			8 04
6.15		3.59				Avrig			6.01			7.15
8.34		6.35			sos.	Făgăraș	pl.		3.52			4.25

Mureș-Ludoș — Bistrița

Tren mixt și de pers.	Numai Luni, Joi și Sâmb.		Stația	Tr. mixt și de pers.		Numai Lun., Joi și Sâmb. circulă
4.—	9.06	4.25	Mureș-Ludoș	6.49	7.30	
5 01	10.29	5.39	Zau	5.52	6.35	
6 57	12.48	7.19	Țagu-Budatelic	4.10	4.54	9.44
7.55	1.55	Bald	St. Mihaiu de câmpie	Numai	3.44	8.46
8.47	3.02	6.35	Lechința	Marțé,	2.48	7.43
9 24	3.52	Circ	Ș.-Măghiăruș	Viner,	2.05	6.52
10.14	4 55	Marța	Bistrița	Dumin circulă	1.16	5.55

Cucerdea — Oșorheiu — Regh.-săsesc.

					Stația					
1.40	8.10	3.16	9.00	pl.	Cucerdea	sos.	7.42	2.38	8.30	12.31
2.32	8.51	3.57	9.42		Ludoș		6.59	1.55	7.37	11.23
3.29	9.40	4.44	10.30		Cipău		6.24	1.19	6 51	10 39
4.32	10.30	5.34	11.22	sos.	Oșorhei	pl.	5.30	12.25	5.43	9.30
4.50	10.42	5.45		pl.	Oșorhei	sos.		8.36	5.04	9.15
6 19	12.16	7.14		sos.	Regh.-săs.	pl.		7.15	3.30	7:54

Ghiriș — Turda

				Stația				
7 33	10 50	6.—	10.23	Ghiriș	5.05	7.—	3.20	9.12
7.55	11.12	6-27	10.45	Turda	4.45	6.40	3.00	8.52

Dej — Bistrița.

		Stația		
9 50	7 24	Dej	6.48	3 25
10.49	8.30	Beclean	5 58	2.2[illegible]
12.50	9.56	Bistrița	4.29	12.55

Sibiiu — Cisnădie.

			Stația			
5.30	2.15	8 25	pl. Sibiiu s.	7.10	3.55	10.9
5.42	2.27	8.37	Selemb. „	6 57	3.42	9.56
6.06	2.51	9.13	s. Cisnăd pl.	6.36	3.21	9.35

Clușiu — Zălau.

		Stația		
7.25	4.38	Clușiu	5.45	9.29
7.48	5.25	Apahida	5.26	9.07
8.52	6.41	Gherla	3.42	7.38
9.14 9 38	7.07	Dej	3.57 3.42	7 03
1.56		Zălau	10.45	

Sighișóra — Odorheiu-sĕcuesc.

Tren mixt		Stația	Tren mixt	
3 22	11.10	Sighișóra	9.51	5.32
3 54	11.40	Hașfalĕu	9.02	4.54
6.20	1.59	Odorheiu-sĕcuesc.	7.15	3.—

Alba-Iulie — Zlatna.

			Stația			
4 37	9 40	4 36	Alba-Iulia	7 22	11.01	6 16
7.28	12 25	7.47	Zlatna	5.—	8.22	3 50

Brașov — Zĕrnești

			Stația			
8.35	5.10	9.15	Brașov	7.27	1.32	8.34
9.57	6.12	10.07	Rêșnov	6.31	12.41	7.47
10 28	6.43	10.38	Zĕrnești	6.00	12.05	7.20

Timișóra — M.-Rodna-Lippa.

			Stația			
3 20	9 05	3.15	Timișóra	7 50	1.05	7 20
7 08	12.43	6 37	M.-Rodna	4 00	9 51	3 32

Brașov — Chezdi-Oșorheiu

				Stația		In serbătorĭ dela 1 Jul. p. la 15 Sept.			
5.19	8.50	3.15	pl.	Brașovŭ	sos.	10.04	8.25	1.51	6.48
5.53	9.33	3.50		Prejmerŭ		9.34	7.55	1.21	6.10
6.35 6 50	10.31 10 49	4.34 4.52		Sepsi S. Georg.		8.47	7.04 6 49	12.30 12.15	5.06 4.51
8.03	12.33	6.05		Covasna			5.37	11.01	3.16
8.53	1.37	6.50	sos.	C.-Oșorheiu	pl.		4.58	10.22	2.27

*) Notă: Órele însemnate în stânga stațiunilor, sunt a se ceti de sus în jos; cele însemnate în drépta de jos în sus. — Numeri încuadrați cu linii mai negre însemnéză órele de nópte. — Semnul ⟵⟶ arată cu signa direcție, încătrău merge trenul.